

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > דע את שמחת גוף ונפש 015

דע את שמחת גוף ונפש 015

שמחת הגוף

נתחיל להרחיב קצת את הענין של שמחה מול עצב, האדם מורכב משני חלקים: מורכב מנשמה ומורכב מגוף. בלשון כללית מאוד, שמחה היפוכה עצב. העצב שורשו בגוף, השמחה שורשה בנשמה. אבל כשאנחנו עוסקים עכשיו בסוגיה שנקראת שמחה, יש שמחת הנשמה, שמחת פנימיות האדם. ויש את השמחה החיצונית שהיא שמחת גופו של האדם, שתי שמחות. שמחת נשמתו ושמחת גופו. בכל פעם שהאדם מגיע למקום של שמחה, הוא צריך לברר היטב מהי השמחה שיש כאן, האם זו שמחה של נשמה או שמחת גוף.

שמחה שהיא שמחה של גוף לעצמה, אחריתה תוגה. אפילו אם נראה שתחילתה שמחה, היא בהכרח הוללות, היא לא תביא לשום נקודת שמחה. נבין ראשית איפא על דרך כלל, נעוץ החיפוש של השמחה של בני אדם, איפה נקודת הכשלון, ואיפה השמחה האמיתית.

השמחה השורשית היא מהנשמה, אך נתחיל להבין את השמחה שנקראת שמחת הגוף. כיוון שאצל רוב בני אדם מה שגלוי, הרי זה הגוף, והנשמה הרבה יותר נעלמת, וזה מסדר בריאותו של אדם משעת לידתו, על כן רוב התכונות שבני אדם מחפשים, [ודאי שיש מיעוט לא כזה], הם תכונות הגוף, ולעינינו עכשיו השמחה, הם מחפשים שמחה של גוף.

ראשית צריך לזהות ולהבין, עצם הכוח שמחפש שמחה, החיפוש ברוב המקרים הוא חיפוש של גוף. יש סיבה מאוד עמוקה מדוע הגוף מחפש שמחה. כי הרי הגוף בטבעו נוטה לעצב, עצבות יסוד העפר. לכן החיפוש לשמחה מצד כוח העפר, מכוח הגוף הוא דבר מאוד טבעי וקרוב לאדם. יש מידות שהם שייכות בעיקר לנשמה, ולכן הגוף לא כל כך עוסק למצוא אותם. אבל מידה שנקראת מידת השמחה, כיוון שישודו של הגוף הוא יסוד העפר, כל מציאותו הוא מגיע מעפר. עצבות, ויש לו קושי עם אותה עצבות, אז באופן טבעי הוא מחפש שמחה. כולנו רואים את זה אצל בני אדם, שמחפשים שמחה.

כל אדם כאשר הוא מחפש שמחה, צריך שיהיה לו בירור פנימי, מי מחפש כאן את השמחה, זה שהגוף מחפש שמחה, אין בזה שום דבר שלילי. אבל אם הוא מחפש אותה, יחד עם שמחה של נשמה, זה שמחת אמת. אבל אם הגוף לבד מחפש את השמחה, השמחה הזו לא תתגלה לעולם כצורתה, וזה יביא אותו לידי חורבן. ההבנה הראשונה אם כן, לברר מי המחפש את השמחה. מי בתוכי מחפש את השמחה.

מה זה השמחה שנקראת שמחת גוף, הגוף כאשר הוא רוצה לשמוח, היפך מה שהתבאר בארוכה מהלך של נשמה, שהשמחה שלה הוא תהליך שמביא לידי נקודת תכלית. יסודו של הגוף, מחמת שישודו מעפר ועינינו עצבות, השמחה שהוא מחפש, הוא לא מחפש תהליך שביא אותו לבסוף לידי שלימות, שהוא מהלך שנקרא שמחה. אלא מה שהגוף מחפש שמחה, זוהי בבחינת אכול ושתה, כי מחר נמות (ירמיהו). האי עלמא לבי הילולא דמיא (ברכות). מי תופס כך את זה, מצד התפיסה הזו? הגוף.

שמחה פנימית הגדרתה - כי בשמחה תצאו (ישעיהו). תהליך, עברתי את התהליך ויצאתי, אני שמח. לעומת זאת שמחת הגוף, הגדרתה - אני רוצה לצאת מהגוף. מתי? הרגע, השנייה. זה שמחה של גוף. אנחנו רואים הרי רוב בני אדם, ששמחים בגוף, באיזה צורה הם שמחים? הם מנסים לשכוח מהמצב העכשווי של הגוף. גם שמחת הגוף, יסודה בעצם באותה נקודה אחרונה של כי בשמחה תצאו, אבל לא במהלך של תהליך, שכן אדם בונה ומתקן ומגיע לידי נקודת האחרית, ושמה השמחה היא שמחה שלימה, ואז הוא יוצא אחרי כול תהליך שלם, אלא בשמחת גוף, ממה הוא רוצה לצאת? מעצם הגוף שלו. הוא

רוצה לצאת ממצבו. זה שמחה שהגוף תובע כל הזמן.

כאשר בני ישראל יצאו ממצרים, מה נאמר שם? ולקחה אישה מרעותה, איש מאת רעהו (שמות). יציאה צריכה להיות במהלך של בניין, וכאשר אני יוצא מאותו מקום, נטל כל חמודות העולם, והלך לו. אבל הרשע, איך הוא יוצא מהעולם? יוצא בלי כלום. ידיו קפוצות, כמו שאומרים חז"ל (), יצא בלי כלום. כאשר האדם חי חיי חומר, התשוקה של היציאה היא תשוקה לעצמה. מה שאין כן כאשר הוא חי חיי רוח, זה תשוקה של יציאה כמצב מובנה. לכן זה ההבדל היסודי בין שמחה של נשמה, לשמחה של גוף. אם אני יוצא ממצב כאן, שלא על מנת להיכנס למקום אחר, אז זה לא יוצא עם משהו, אלא אני יוצא מהמצב כאן חסר כל. כי יסודה הוא בעצם התשוקה לצאת מהמציאות הקיימת. זה לצאת על מנת לצאת. ואם אני נכנס למקום אחר, זה על מנת לצאת מכאן, זה בעצם נקרא שמחה של גוף. מצד כך כל שמחה שמתגלה במדרגה שנקראת גוף, אין לה קיום.

שורש התנועה של הדבר. כיוון שהגוף כל יסודו מציאות של עצבות, אי אפשר שתחול שמחה בתוך הגוף מעצמו לכאורה. אז מה העצה? אם העצבות הייתה דבר שמתלבשת על הגוף, אז אפשר להסתיר את העצבות, ולגלות את השמחה. אבל אם כל יסודו של הגוף, אדם יסודו מעפר וסופו לעפר, ועצבות שורשה בעפר, אז העצבות היא חלק ממרכיבי יסוד העפר של עצמו, אם העצבות היא חלק ממרכיבי יסוד העפר, אז מה העצה לצאת מהעצבות? לצאת מהגוף. הגדרת השמחה היא כשאדם יוצא מתהליך שנבנה. למשל: עובר שיוצא ממעי אמו, זה לא רק שהוא יוצא. אלא יש כאן תהליך, שבע תשע ירחים הוא נבנה ויוצא. וודאי ששאיפתו לצאת אבל שאיפתו לצאת באיזה אופן? שלם. יש יסורים, כמ"ש חז"ל שלושה חודשים ראשונים קשה לאם וקשה לולד, וודאי שקשה לכל אחד. אבל לאחר כל הקשיים האלה, הוא נבנה - בינה - נבנה. ויוצא. אז מהי השמחה? תהליך שנבנית בו והשלמתי את בנייתי, ועל ידי כך יצאתי מהמצב הראשוני, והגעתי למקום שלמותי, זו מציאות שנקראת שמחה.

נראה דוגמה הברורה לכך, יש אדם שהייתה לו צרה רחמנא ליצול, והצרה נגמרה, אז הוא שמח בצרה שנגמרה. אדם שאין לו שום תכלית בחיים, וכל מה שיש לו זה רק מה שהיה לו צרה והסתלקה, אז בעומק הוא שמח במה שאין, הוא לא שמח במה שיש. אם הוא שמח על מה שיש, זה שמחת אמת. אם הוא שמח על מה שהסתלק זה אינו שמחה. אדם יכול להיות שמח במה שהקב"ה עשה לו נס, אז הוא שמח בהתגלות הקב"ה שהתגלה לו, וזה שמחה אמיתית, אבל אם הוא שמח על המחלה שהלכה, זה לא שמחה אמיתית. זה שמחה על העדר שהיה ונגמר. הצרה נגמרה, הכול נגמר אין כאן על מה שיחול.

אבל אם יש אדם שגמר דבר, והוא עשה שמחה לגומרה של תורה (), בשעת השמחה על מה הוא שמח? על מה שיש בידו, את אותה מסכת של גומרה של תורה. אלו הם שני סוגי השמחות. שמחה שמגיעה מנקודת הגוף, היא שמחה על הביטול של ההעדר שהפריע קודם לכן, אבל לא על התגלות ההווה הקיימת. שמחה לגומרה של תורה, על מה חלה השמחה? על מה שיש, על מה שקיים, על מה שמתגלה. זו שמחה שהיא בר קיום.

דוגמה נוספת לכך, שמחה שכל עינינה כליון של מישהו, שעליה נאמר אין הקב"ה שמח במפלתן של רשעים (). ומה שנאמר בה שמחה, הוא לפי שהושמד הרע וממילא הצד הטוב הולך ומתחזק וגדל. כל דבר בבריאה, זה לעומת זה עשה אלוקים. וכשצד הרע הולך ונחלש, צד הטוב הולך ונגדל, נמצא שהשמחה בהתגלות הטוב, ולא כעצם הסתלקות של הרע. ומה שאין הקב"ה שמח במפלתן של רשעים, אם המפלה היא מפלה לעצמה. אם המפלה מביאה לידי גילוי, אני לא שמח במפלה כמפלה. אלא אני שמח במה שהתגלה.

השמחה החיצונית שכל אחד מאתנו צריך לעקור מעצמו, זוהי אותה שמחה שהוא מרגיש שומם, חלל בגוף, ואז הוא מנסה לצאת מאותה עצבות שמונחת בתוך גופו. זו שמחה שאיננה שמחה אמיתית. השמחה שכל אחד מאתנו צריך לחפש, זה מחמת שהוא רוצה את היש במה שיהיה לו לשמוח. לא מצד העצבות של הגוף בלבד, שהוא רוצה להסתלק ממנה. אלא הוא מחפש במה לשמוח.

כאשר האדם מחפש שמחה, הוא צריך לברר האם הוא מחפש שמחה, או שהוא מחפש שיהיה לו במה לשמוח. אם הוא מחפש רק שמחה, זו לא שמחה אמיתית. זו שמחה לברוח מהעצבות. אם הוא מחפש שיהיה לו במה לשמוח, ובזה לשמוח, זה בקשת שמחה אמיתית, שהיא שמחתה של הנשמה. לא שמחה שהיא שמחה של גוף. כאן בעצם שורש ההבדלה הברורה, האם השמחה היא שמחה של נשמה, או שהשמחה היא שמחה של גוף? אם תשוקת הנפש לשמוח, היא בביקוש במה לשמוח, הוא ריח שזה חיפוש אמיתי. אבל אם הוא מחפש שמחה כשלעצמה, זה נובע מרצון הגוף להסתלק מהעצבות, ולא כי הוא מחפש שמחה אמיתית. וזה טעון בירור כל פעם, במה עיקר נקודת השמחה.

טעות מאוד נפוצה היום, שבני אדם חושבים שאם הם מבדחים אנשים, אז זה תכלית לעצמו. יש אנשים שסבורים שעצם זה

שממחים אנשים זה תכלית, וודאי שיש בחינה מה שמקל על הכאב של האנשים, אבל כהסתכלות יותר עמוקה, זה מביא את האנשים ממקום אחד למקום אחר שפל. מעצבות לשמחה של גוף. אלא אם כן, הוא מכוון אותם, פותח את לבם כמו רבא שהתחיל במילתא דבדיוחא (שבת ל, ב), כדי לפתוח את לבבו להיכנס לגופה של תורה. שמחת גוף אם היא נעשית בהכוונה להגיע לשמחת האמת, אז מתוך שלא לשמה בא לשמה (פסחים נ, ב). אבל שמחת גוף לעצמה, זה למטה משלא לשמה. ובהכרח זה דבר רע, כי אם הוא לא מבין שזה רק כלי להביא אותו, לנקודה הפנימית, ועכשיו הוא מחפש שמחה גופנית לשם שמחה גופנית, זה במציאות מביא להוללות. [ואף שכל זמן שזה לא הגיע לאופן שאדם ממלא פיו שחוק, אי אפשר להגיד שזה אסור, אבל זה היפך מכול צורת חיי אמת].

למה בני אדם קשה להם לשמוח בעולם הזה, כי בכדי לשמוח, צריך שהנפש הפנימית שלו תהיה גלויה. ואם הנפש הפנימית שלו, היא לא גלויה, אז הוא לא יכול לשמוח.

נסכם עד כאן: השמחה שמתגלה מכוח מציאות הגוף, היא אותה שמחה שהיא לאו בר קיום. היא שמחה שלא באה על גבי דבר קיים, אלא היא שמחה שבאה על גבי הסתלקות. וכל השמחות הללו שבן אדם שמח מכוח גופו, הם שמחות שעליהם נאמר: אין להם על מה שיסמוכו, ב- כ'. ואין להם במה שישמחו, ב- ח'. אין להם במה לשמוח. אם אנחנו רוצים לכוון את חיינו, לחיי שמחה אמיתית, האדם צריך להציב לעצמו ציונים, ולברר מה באמת משמח את הנשמה. ולאחר שמברר מה משמח את הנשמה, הוא מברר לעצמו להשיג את אותם דברים, שממחים את הנשמה, ואז מכח כך הוא ישמח.

שמחת הנשמה בגוף

אך כיון שאנחנו נמצאים נשמה בגוף, לא יתכן שהאדם ישמח עם הנשמה ולא הגוף. כי הגוף גם קיים, והוא מעכב על ידי שמחתו. על כן שמחת גוף שפוחתת ונותנת לאור הנשמה להתגלות, והוא משווה את הגוף לנשמה, זה השמחה שעליה דיברו חז"ל ביום טוב (פסחים), קליות, אגוזים, בגדי צבעוניים וכיוצא בזה.

השמחה של הנשמה בשלש רגלים, פסח - זמן חרותנו. שבועות - זמן מתן תורתנו. סוכות - זמן שמחתנו, זמן האסיף. אלו הם שמחות פנימיות. השמחה בנשמה בפועל בשמים, אבל לא בהתגלות בתוך האדם. החלק שמולבש בתוך האדם, הגוף חוסם אותו מלשמוח בפועל. החלק שמופשט מהגוף שמח בפועל, אך החלק שבתוך גופו, הגוף הוא זה שמעלים את השמחה. על כן אמרו רבותינו שהאדם מעורר את גופו לשמוח במה שהגוף שמח. אבל על ידי כן הוא רק עורר את הגוף לשמוח, מכאן ואילך הנשמה ששמחה מהסיבה הפנימית, חוזרת ומתעוררת בשמחה, ועכשיו אם כן, במה הוא שמח? בשמחה הפנימית.

לפי זה נבין מה שנאמר במצוות החג, לתת קליות ואגוזים או בגדי צבעוניים כדי לשמוח, וקשה הרי יש דין שאין נושאים במועד, מפני שאין מערבים שמחה בשמחה. התשובה ברורה, מה הגדרת הדבר שאין מערבים שמחה בשמחה? שיש לאדם דבר אחד שהוא שמח בו, לא מערבים בו עוד דבר אחר שישמח. אם כאשר הוא ישמח, הוא ישמח בשניהם מצד פנימיותו. על זה נאמר אין מערבים שמחה בשמחה. אבל אם מה שעורר אצלו את נקודת השמחה בהתחלה, הוא דבר זר, אבל זה רק לשם התעוררות, על זה נאמר דייקא במה משמחם. בבגדי צבעוניים וקליות ואגוזים, דהיינו איך לעורר את נקודת הגוף.

ניתן דוגמא, כאשר עושים ברית מילה, מבואר בגמרא מדוע אין מברכים שהשמחה במעונו? כי יש צערא דינוקא. אבל מאידך אומרת הגמרא, כל מצווה שקיבלו עליהם בשמחה, מחזיקים בה עד היום. ואיזה מצווה שקיבלו בשמחה? ברית מילה. אז יש כאן דבר והיפוכו. לא אומרים שהשמחה במעונו, כי יש צערא דינוקא, אבל כל מצווה שקיבלו עליה בשמחה, עדיין מחזיקים בה, הרי על אף שעל המצווה הזו גופא נאמר שאין אומרים שהשמחה במעונו, אבל הם קיבלו אותה בשמחה, ולכן הם מחזיקים בה. זה נובע מאותה סיבה מחמת שהגוף כאן הרי הוא לא מקבל את זה בשמחה, אז מכוח מה הם קיבלו את זה בשמחה? רק מכוח המצווה, לכן מחזיקים בידם. כל מה שזה מחזיק בידם, זה מחמת שהשמחה כאן היא בעצם שמחה שלימה של מצווה. כי הרי מצד הגוף יש כאן צערא דינוקא, ולא אומרים שהשמחה במעונו. כשיש שמחת נפש בלי שמחת גוף, לא מברכים שמה שהשמחה במעונו. כשיש שמחת גוף בלי שמחת נפש, אין הווא אמינא שיברכו שם, שהשמחה במעונו. זו לא שמחה במעונו.

העלאת הגוף בשמחה

עכשיו נבין יותר, מהי עצם השמחה של הגוף. אחרי שהתברר שאין לה בית קיום, כי היא בעצם נבנית על העדר והיא לא נבנית על קיום, אז איפה כן יש שמה מקום של שמחה? זה דבר עמוק, הגוף כל יסודו הוא עצבות. המצב הטבעי הרי בבריאה, האם שמחה או עצב? בשורש הבריאה כולה, לפני יסוד העפר השורש היה שמחה. התגלות של העפר הוליד עצב, הרמז לכך הוא מאוד ברור, כל שמחה זה האות ש', זה השלוש יסודות של אש, רוח, מים. העצב ע' של עפר, זה שמחה וזה עצב, דבר והיפוכו.

ביתר ביאור, הבריאה השלוש יסודות שלה, כפי שהם בשורשם, הבריאה היתה במהלך של שמחה. שהקב"ה ברא את הבריאה, כמו שאומרים חז"ל (מגילה י, ב) היתה שמחה לפניו יתברך שמו. זה הבריאה שנבראה, כלומר זה לא שהייתה לו שמחה חיצונית, אלא עצם הבריאה עצמה מגלה שמחה. עצם הבריאה עצמה היא מציאות של שמחה, חל בו יסוד העפר ובהתגלות של ועפר אתה ואל עפר תשוב, חלה הע' של העצב. שמחה אמיתית עינינה הפשטה של יסוד העפר, וגילוי של השלוש יסודות בנפש. אש, רוח, מים. שמחה של שקר, זה רגע קט לצאת מהעפר, בלי להיכנס לשלש יסודות. נמצא שהשמחה הזו אין לה קיום. שמחה כזו שאין לה קיום, זה נקרא הוללות. זוהי שמחה של עלמא דדמיון. זה המציאות של השמחה הנפולה.

ברגע שאדם רוצה לבחור בשמחה של השלוש יסודות, הוא צריך להתנתק מהעפר ומהשורש. הבחירה של האדם להתנתק מהעפר. לבחור להתנתק מהעפר זה קשה מאוד לבני אדם. הם רוצים לבחור להישאר בעפר, ולסלק את העצבות ולהישאר שם בשמחה.

עומק נקודת הקלקול שמונחת בשמחה, כי בשעה שאדם בא לכלות ולצאת מהגוף של העצב, אז הוא מעורר את עצם הקיום של השמחה, שבין כך ובין כך צריך לחול. זה הניצוץ של השמחה שחלה אצל בני אדם, שמנסים לצאת מגופם. אבל מדוע זה לא אמת, כי הם לא שמחים באמת בהתגלות של השלש יסודות ולא עפר. אלא הם שמחים בעצם ההסתלקות של העפר. אבל מאיפה נובעת ההתנוצצות של השמחה? כי הנפש במעמקיה מרגישה, שברגע שיסתלק העפר, אז מה יקרה? חוזר לחזור לשלוש יסודות. שלוש יסודות יסודו הוא שמחה. אבל אותם בני אדם בשעה שמנסים לצאת מהגוף, אבל סוף כל סוף זה יציאה כמימרא, אבל בעצם הם נשארו במדרגת גוף, אז בעצם אין להם התגלות אמיתית, של השלש יסודות שזה שורש השמחה. מצד כך הם נשארים בנקודת העצב. נמצא שהשמחה שלהם היא בעומק, כולה דמיונות. זה לא שזה שמחה לזמן ולאחר זמן היא פגה. אלא גם בזמן שהוא שמח, זה שמחה מעלמא דדמיון, זה לא שמחה באמת. שמחה באמת זה שמחה במה שיש. שמחה במה שהיה ונסתלק, זה לא שמחה. מה קורה אצל אותם בני אדם, ששמחים שמחה בגוף? בהרגשה שהם הצליחו לצאת מהגוף, וכביכול האור המקיף מאיר את השלוש יסודות שבהם שמחה, משם מנסים לשמוח. אבל לפי האמת הרי הם לא יצאו מהגוף, זה בריחה לרגע, ולכן השלש יסודות לא יכולות להתגלות, כי הם לא יצאו לגמרי מהגוף. הרי שזה בעצם הארה רחוקה מאוד של שמחה, שאין לה על מה לחול. לכן זה שמחה במימרא, וגם באותו זמן זה לא שמחה אמיתית, כי זה לא שמחה של גילוי השלש יסודות, בלי יסוד העפר.

איך השמחה מצד הקדושה כשאדם הוא רק בורח, דוגמא הברורה לכך למאוד – לולא תורתך שעשועי, אז אבדתי בעוניי. מה עושה אדם שיש לו צרה? אם הוא נופל, אז הוא נופל בצרה והוא עצוב. אבל אם הוא באמת, בר דעת ובר תורה, אז הוא בורח מהמציאות לתורתך שעשועי.

שמחת העלאת הגוף

בשמחה יש שלושה שלבים, יש שמחה של גוף, שהאדם מנסה לברוח מהגוף, ומכוח כך הוא מנסה לשמוח. ה-ג' יסודות מאירים לו כאור מקיף רחוק, אבל הם לא יכולים להיקלט, כי הוא בעצם שייך לגוף, והוא רק ברח ממנו רגע קט כמימרא, לכן אין שמה שמחה אמיתית כי היא לא יכולה להיקלט בגופו, ומגופו הוא לא יצא, אז השמחה הזו היא הוללות לרגע. שמחה יותר עליונה, זה שהאדם ברח מהגוף, ובאמת נכנס לשלש יסודות. שמחה עוד יותר עליונה, שהוא מאיר את השמחה בתוך העפר. זה השמחה האמיתית שהיא שמחת המועד.

שמחה של קדושה כמו שנתבאר, שורשה בשלש יסודות כאשר האדם יוצא מהעפר. אבל כמו שנתבאר מה קורה לאדם אם הוא יצא? הוא לא יוצא כיציאה בלבד, אלא הוא יוצא כמציאות גלויה. הדוג' הברורה לכך: כי בשמחה תצאו (ישעיהו), שיתגלה בשמחת המתים, יתגלה שם רק שיצאנו מעפר, או שהגוף יקום לתחיה, ויבנה? רק הנשמה תישא את הגוף. זה לא שהנשמה תושפל לגוף, זה נקרא שמחה אמיתית, זה לעתיד לבוא. שמחה אמיתית דלעתיד לבוא, זה לא כשאני יוצא מהעפר, אלא אני מעלה את העפר למדרגה של השלש יסודות, זוהי שמחה דקדושה.

כל יסוד של שמחה אמיתית, יסודה בשלש יסודות. כל עצבות יסודה מיסוד העפר. האם אפשר להבדיל את העצבות מהעפר? מאז שחטא אדם הראשון, שנאמר בו: כי עפר אתה ואל עפר תשוב, נאמר: בעצב תאכלנה. בעצב תלדי בנים, וכיוצא בזה. העפר והעצבות כרוכים זה בזה. ואם יש אדם שרוצה לצאת מהעצבות מצד הנקודה הפשוטה, אז הוא צריך לצאת מהעפר. מצד השמחה ד'קדושה, התנערי מעפר קומי, אבל כאשר היא מתנערת היא עולה יחד עם העפר, ומעלה אותו לשלש יסודות. זה נקרא שמחה של קדושה. שמחה של קדושה זה לא שהאדם מסתלק מהעפר, אלא הוא מעלה את העפר לשלוש יסודות.

עכשיו נחיד את הסוגיה, אין שמחה אלא בבשר בזמן שבית המקדש קיים (פסחים קט, א). בשר בהיפוך אותיות, שבר. בית המקדש חרב, אין שמחה אלא ב"ין. יין כמו שאמרו חז"ל (, זכה – משמחו, לא זכה – משממו. יין אומרים חז"ל מלשון יללה

באה לעולם. אשה, במה הוא משמח אותה? בבגדי צבעוניים. צבע, צבוע זה אותם אותיות בהיפוך של שורש עצב. הוא הופך את העצב לשמחה. קטן במה הוא משמחו? קליות ואגוזים. אגוז נודע שהוא בגימטריא חטא, לכן לא אוכלים ממנו בראש השנה. אז במה משמחים את כולם? בשבר, ביללה, בשממון, בעצבות, בחטא? במה, בקלות ראש של הקליות? במה משמחים אותם? כל השמחות האלה זה לשמח ממקום החטא של יסוד העפר. כל השמחות האלה שהוא משמח, הוא לא משמח בזה שהוא מסתלק מהעפר, הוא מעלה את העפר למקום השלש יסודות. זה שמחת שלוש רגלים. שמחה - ש'. שלוש יסודות, ושמחת שלוש רגלים זה הכול אותו שורש. זה שמחה ב- ג' היסודות. שהעפר עולה ל - ג' יסודות. זוהי שמחה בקדושה. מצד כך, לא שאני שמח בהיבדלות מהעפר, אלא אני מעלה את העפר ומגלה את השמחה בעפר עצמו. זה נקרא שמחה לארצך, על אף שזה ארץ, חומר.

נחלקו בגמרא (פסחים עח, א) אם כולו לה', או כולו לכם. או חציו לה' וחציו לכם. חציו לה' - זה מצד השלוש יסודות העליונים. חציו לכם - על אף שזה מגיע ממקום של עפר, יש שמה שמחה במועד. השמחה האמיתית בנפש הוא, שהאדם מגלה ביסוד העפר עצמו, את כוח השמחה. יש שמחה שהאדם נמצא כאן בעלמא. ושהוא הצליח לעלות מהעפר, בזה השמחה היא יותר גדולה מאשר שהוא ברח מהעפר.

השמחה הפנימית היא שמחה, כאשר לא רק נבדלים מהעפר, אלא שמחה ששמחים עם העפר. נבין, כאן בעולם הזה, אי אפשר לשמוח שמחה שבורחים לגמרי מהעפר. גם אם אדם יברח כאן מהעפר, הוא יכול לברוח מהעפר לזמן, אבל אי אפשר לברוח גם באותו זמן בריחה גמורה מהעפר, וסוף כל סוף לגוף, וגם אם הוא יצליח לברוח כמה שהוא יברח, זה לעיתים. כאשר האדם יוצא מגופו, ונשמתו בגן עדן, שם השמחה יכולה להיות שמחה יותר עליונה, מצד הבריחה מהעפר. אבל בתוך מערכת עולם הזה, אין שמחה שיסודה כשמחה של בריחה מעפר, בצורה היסודית שבדבר, כי זה לא צורת הבריאה. [וודאי שלזמנים מסוימים ראוי לכל נפש לברוח מיסוד העפר, ולהשקיע את עצמה בצורת התנתקות מוחלטת מהאי עלמא, ומכוח כך להגיע לנקודת שמחה. אבל זה שלב בתהליך, לא זה עיקר העבודה של האדם כאן בעולם. זה יסוד ברור, לא ניכנס בו עכשיו].

השמחה אם כן שמתגלה בהאי עלמא, היא שמחה במציאות שהדוג' הברורה לכך, היא שמחת שלוש רגלים. חציו לה', חציו לכם. כלומר, השמחה עדיין מולבשת כאן בתוך מציאות החומר. נחזור אם כן לראשית הדברים שדיברנו, מהו החלק של החומר שמהווה את נקודת השמחה. כאשר משמחים את האדם בדברים חיצוניים, שאלנו בהתחלה לכאורה, אין מערבים שמחה בשמחה. תשובת הדבר, זה על מנת לעורר את הגוף לשמוח, אבל מכח כך להיכנס לנשמה. ואחרי שאדם מכוח הגוף שהתעורר, נכנס לנשמה ששמחה, עכשיו מכוח מה הגוף שמח? אם הגוף ימשיך לשמוח מדין קליות ואגוזים, וימשיך לשמוח מדין בגדי צבעוניים, אז בדקות יש כאן מערבים שמחה בשמחה. זה היכי תמצי צריך לעורר, את שמחת הגוף, אבל אחרי שמחת הגוף התעוררה, והוא רוקד. מעין מה שראו בשמחת השואבה וכדומה, אז הגוף משווה את עצמו לקבל גם את הארת השמחה, שמונחת בנשמה. זה נקרא שמחת שלוש רגלים. שמחת שלוש רגלים הוא שגם הגוף מקבל את הריח, של השמחה של הנשמה. כמובן שזה לא באותו עומק של שמחת הנשמה, הנשמה בוודאי שמחה הרבה יותר, ממה שהגוף שמח. אבל בשמחת שלוש רגלים, על אף שתחילת ההתעוררות של השמחה מגיעה, מקליות, אגוזים, בגדי צבעוניים. אבל אחרי שהתעוררה השמחה הפנימית, עכשיו במה הגוף צריך לשמוח? הוא צריך לשמוח באור הפנימי. אם הוא שמח באור הפנימי, זה השמחה האמיתית שמתגלה.

יש מצוות עשה דאורייתא לשמוח בחג שנאמר ושמחת בחגך, איך מקיימים אותה? איך הוא רוצה לקיים מצווה? מצוה בבשר, אין בשר הוא שותה יין, אז הוא חושב שהוא מקיים את אותה מצוה. אך בעומק זה הכלי למצוה, אבל אי אפשר כך לקיים את המצוה. בכדי לקיים את המצוה, בהכרח שהאדם יתגלה לו המציאות הפנימית, אחרת הוא לא יכול לשמוח באמת.

מהו השמחה ששמחים בבשר, מי צריך לשמוח באדם? לא רק ליבו אלא גם הבשר שלו, לכן השמחה מתגלה גם בבשר. זה לא רק היכי תמצי, שהבשר משמח אז הוא אוכל מבשר קודש הקודשים, ומכוח כך הוא שמח. זה היכי תמצי שבבשר שלו עצמו הוא ישמח. בליבי ובשרי ירננו לאל חי - שם תחול מציאות השמחה גם בבשר של עצמו. זו השמחה שהיא שמחה אמיתית.

ישנו משל ידוע מהבעש"ט הקדוש, על אותו אחד שרצה לרקוד ולשמוח, אבל קשה לו לשמוח לבד, אז הוא נתן לאחרים יי"ש לשתות, על ידי כן כולם שמחים ואז הם שמחים יחד איתו. המשל הזה יש לו שתי פנים, יש פנים שהוא רצה לשמוח, והם עשו רעש והפריעו לו. אז הוא נתן להם יין לשתות, על ידי כן הם שמחים ולא מפריעים לו. אבל יש את הפנים העליונות, שהוא רוצה שהם ישמחו איתו. אם כל מה שהוא משקוט את הגוף, זה על מנת שהגוף לא יפריע לנשמה לשמוח, אז עדיין אין לו שמחה שחלה בתוך מציאות של הגוף. אם הוא נשתמש באותם כלים, על מנת שאור השמחה הפנימית תוכל לחדור לגוף, זו השמחה האמיתית.

שמחת חלקי הנפש

כיוון שהתברר שהשמחה היא בעצם השמחה, מצד הנקודה הפנימית של האדם, והשמחה בחוץ היא באה על גבי ההסתלקות, לעומת השמחה הפנימית שבאה על גבי היש הקיים. יש מצווה של שמחת בחגך, כל כנסת ישראל יחד צריכים לשמוח. האם כל אחד שמח אותו דבר? האם מדרגת השמחה של כל אחד תהיה שווה? ברור שלא. בעומק במה כל אחד שמח? בהתגלות הפרטית של הנפש שלו, לפי ערכו שלו, שם מקום שמחתו. כל אחד שמח באמת במה שיש לו.

ניתן את הדוגמא הפשוטה, הרי היכן נאמר להדיא, מצוות ושמחת בחגך? בחג סוכות. ששם נאמר זה נקרא חג האסיף. מה כוונת הדבר? כול אחד לפי מה שהוא אוסף, לפי זה הוא שמח. וכי כל אחד אוסף בשווה לרעהו? לא. השמחה של כל אחד שונה. לא רק בכמות, שאחד אוסף יותר והשני אוסף פחות, אז השמחה שלהם אינה שווה. מה כל אחד אוסף, לפי זה כל אחד השמחה שלו. זה לא שאם ראובן אוסף פלפלים, והשני אוסף עגבניות אז השמחה שלהם שונה, רק המהות של שמחה אצל כל אחד, היא שמחה פרטית של הנפש של עצמו. זה ברור הרי שהשמחה לא ניתנת להגדרה, והיא לא ניתנת לביטוי במילים. דבר ברור. אבל בעומק יותר, מה שהיא לא ניתנת לביטוי והגדרה, מחמת שהנפש הפרטית של כל אחד, שמחה לפי הנפש שלו. שמח אותיות חמש, אלה הם חמש חלקי הנפש. בכדי שיהיה לאדם שמחה אמיתית, חייב להיות, חייב להיות שהוא יגיע למקום הפנימי, של הנפש של עצמו. ושם יתגלה המציאות של השמחה.

הדברים עוד יבוארו בהרחבה בס"ד, אבל עד כאן נתבאר הפתח להבין אם כן, מהי שמחה של גוף, מהי שמחה של נפש, מאיפה עומק מקור השמחה הפנימית בנפשו של האדם.

- [\[דע את שמחתך 1\]](#)

Source: <https://bilvavi.net/shiur/שמחתגוףונפש-015-דעאתשמחתך>

Links

[1] <https://bilvavi.net/daes.simcha>